

інструментів, підвищує ефективність навчання, опанування новими компетентностями. Однак він не може замінити ключові аспекти, які забезпечує викладач: емоційну взаємодію, формування цінностей і розвиток критичного мислення. Майбутнє освіти полягає у взаємодії технологій і людей, де ШІ стає помічником, а викладач – незамінним наставником і джерелом людяності, необхідної для формування гармонійного суспільства.

Список використаних джерел

1. Hatzius, J. (2023). The Potentially Large Effects of Artificial Intelligence on Economic Growth (Briggs/Kodnani). Goldman Sachs, 1.
2. Wilson, H. J., Daugherty, P. R. (2018). Collaborative intelligence: Humans and AI are joining forces. *Harvard Business Review*, 96 (4), 114–123.
3. Chan, C. K. Y., Tsi, L. H. (2023). The AI revolution in education: Will AI replace or assist teachers in higher education? *arXiv preprint arXiv:2305.01185*.
4. Guanzon, R., Kilag, O. K. ., Longa, G., Fuentebella, J. ., Gallardo, P. M., & delos Santos-Jones, A. C. (2024). The Impact of Artificial Intelligence Integration in Education: A Systematic Review. *International Multidisciplinary Journal of Research for Innovation, Sustainability, and Excellence (IMJRISE)*, 1(10), 291-296. <https://risejournals.org/index.php/imjrise/article/view/726>

Леся Гладун,

аспірантка кафедри педагогіки і методики
початкової та дошкільної освіти,

Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка

Науковий керівник – Ірина Жаркова,

кандидат педагогічних наук, доцент,

доцент кафедри педагогіки і методики початкової та дошкільної освіти,
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка

ТЕАТРАЛІЗОВАНІ ПРОЄКТИ: СУТНІСТЬ ТА ЕТАПИ РЕАЛІЗАЦІЇ У РОБОТІ ЗІ СТАРШИМИ ДОШКІЛЬНИКАМИ

У сучасному світі, де ключовими компетентностями вважають креативність, емоційний інтелект, здатність до особистісної взаємодії, емпатію, дошкільна освіта є так званою основою для їх становлення та подальшого розвитку. Вихователь закладу дошкільної освіти тепер – не лише наставник, але і режисер дитячого потенціалу, який допомагає та супроводжує своїх вихованців у творчому самовираженні, набутті навичок гармонійної взаємодії з навколишнім середовищем. Ефективною педагогічною технологією сьогодення, яка допомагає педагогам виконувати цю роль, є театралізовані проекти. Вони сприяють розвитку уяви, креативності, емоційного світу дітей – таким чином, вважаються інструментом професійного вдосконалення вихователів, створюючи нові можливості для їхньої педагогічної майстерності.

Беручи до уваги вищевикладене, мета статті полягає в обґрунтуванні понять «проект» та «театралізований проект», окресленні етапів та

особливостей організації театралізованих проєктів для дітей старшого дошкільного віку.

Дефініція «проєкт», за О. Карбованець, – це «поєднання теорії та практики, постановка певного розумового завдання і практичне його виконання, які спрямовані на оволодіння різними способами творчої, дослідницької діяльності, духовне та професійне становлення особистості через активні дії й створення суб'єктом власної стратегії навчання» [1, с. 80].

Театралізований проєкт – це форма організації навчального, творчого та виховного процесів, яка поєднує у собі театральні елементи та спрямована на створення унікального продукту мистецтва.

Театралізований проєкт першочергово орієнтований на формування артистичних здібностей старших дошкільників, їх самовираження, адаптацію та самореалізацію у рольових постановках, розкриття їх творчого потенціалу. Адже діти 5–6-років мають багато прихованих творчих можливостей, зокрема художніх та артистичних, які із задоволенням розкривають у собі. Завдання вихователя полягає у тому, щоб вчасно виявити та допомогти дитині втілити їх у життя. Для цього необхідно знайти індивідуальний підхід до кожного вихованця, уважно спостерігаючи за ним.

Організацію проєктної діяльності та проєктні технології у старшому дошкільному віці досліджували такі науковці, як Н. Гавриш, Г. Кравченко, Н. Токаренко, Ю. Буракова, Л. Лінник, Л. Швайка, Л. Козак та ін.

Вчені дійшли висновку, що задля успішної організації театралізованого проєкту необхідно дотримуватися певної послідовності дій, поетапності. На сьогодні виокремлюють різні класифікації етапів проєкту. До прикладу, Л. Козак визначає такі етапи роботи над проєктом: «мотиваційний, пізнавальний, дослідницький, творчий, заключний» [2, с. 100–133].

Н. Токаренко дослідила алгоритм проєктної діяльності: «постановка проблеми, обговорення проблеми, визначення завдань, робота над проєктом, презентація продукту діяльності, аналіз ходу роботи над проєктом та постановка нової проблеми» [4, с. 12].

Слід зауважити, що першочергово вихователь повинен володіти знаннями про специфіку організації театралізованих проєктів, враховувати психологічні особливості дітей старшого дошкільного віку, а також індивідуальні особливості вихованців, знати можливості та інтереси кожного. Участь у підготовці театральних реквізитів та власне театралізованому дійстві повинні брати усі вихованці без винятку. Якщо ж у групі є діти, які потребують особливої уваги, то у такому випадку їх потрібно забезпечити роллю, з якою вони можуть легко справитися. Вихователь корегує сценарій театралізованої постановки під свою групу, кількість вихованців у ній, розкриваючи при цьому творчий потенціал кожного та приділяючи достатньо уваги усім учасникам проєкту. Зауважимо, що репетиції необхідно проводити у формі гри, без суворої підготовки. Так старші дошкільники набагато краще запам'ятовують слова, репліки та дії. Вихователь повинен забезпечити атмосферу радості, захоплення, викликаючи у дітей позитивні емоції для того, щоб вони були активними учасниками процесу та не втратили інтерес до театралізованого дійства. Між

дітьми не повинно бути змагань, усі вони повинні отримувати задоволення від процесу, бути впевненими у собі та вірити у власні сили.

Виокремимо підготовчий, організаційний, презентаційний та завершальний етапи театралізованого проєкту та коротко охарактеризуємо їх особливості.

На підготовчому етапі обговорюється тема, ідея, мета, жанр постановки. Потрібно надати можливість дітям обрати цікаву для них тему, звернувши увагу на її актуальність. Старші дошкільники уже можуть самостійно висловлювати свої думки щодо ідей театралізованих постановок. Вони колективно з допомогою вихователя можуть створити невеличку власну театралізовану постановку, окресливши епізодичний хід подій та визначивши жанр твору. Також сценарій повинен відповідати віковим особливостям дітей вищезгаданої вікової категорії, не містити незрозумілих слів, нецензурної лексики тощо.

Організаційний етап є найбільшим та охоплює розподіл ролей, огляд та підготовку місця проведення театралізованої постановки, виготовлення театральних реквізитів (костюмів, декорацій, предметів для створення атмосфери та ін.), проведення репетицій та сценічну роботу. Зазначимо, що у створенні театральних реквізитів дошкільники беруть активну участь, втілюючи у життя багату уяву та фантазію, яка притаманна дітям старшого дошкільного віку. Допомогати їм при цьому можуть батьки, старші брати чи сестри, друзі, яких вихователі часто залучають до театралізованих дійств. Співпраця сприяє формуванню низки соціальних навичок, покращує взаємодію між її членами, створює позитивну атмосферу та допомагає краще пізнати один одного.

Презентація театралізованої постановки складається із завершальних (генеральних) репетицій та виступу перед публікою. Старші дошкільники демонструють результат своїх старань та досягнень.

На завершальному етапі важливо усім учасникам проєкту колективно обговорити театралізовану постановку. Діти діляться враженнями та емоціями, аналізують, чи досягли вони поставлених цілей, роблять певні висновки, висловлюють побажання щодо майбутніх проєктів тощо.

Слід зазначити, що проєктна діяльність охоплює усі види дитячої активності (ігрову, художньо-творчу, рухову, мовленнєву, трудову, соціальну та ін.) та мистецтва (літературне, акторське, сценографічне, музичне, хореографічне тощо). Організація та постановка театралізованих проєктів сприяє набуттю старшими дошкільниками вагомого багажу позитивних виховних, соціальних та навчальних вмінь і навичок. Дає змогу стимулювати пізнавальну активність старших дошкільників – «вид загальної соціальної діяльнісної активності особистості дитини 6(7) року життя, яка формується у різних видах діяльності» [3, с. 220]. Це призводить до «оволодіння загальними механізмами навчальної діяльності, що от-от стане провідним типом і зумовлюватиме динамічну зміну психіки дітей на якісно вищий рівень» [3, с. 215].

Отже, у процесі підготовки та постановки театального дійства діти набувають компетентностей, які є вкрай необхідними для становлення успішної особистості у сучасному суспільстві.

Список використаних джерел

1. Карбованець О., Куруц Н., Голуб Н., Майорош А. Метод проектів – сучасна педагогічна технологія навчання освітніх закладів різних рівнів. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Сер. Педагогіка. Соціальна робота*. Ужгород, 2008. Вип. 15. С. 80–83.
2. Козак Л. В. Проектна діяльність у закладах дошкільної освіти: навчально-методичний посібник. К.: ТОВ «НВП «Інтерсервіс», 2022. 176 с.
3. Руденський Р. Є. Пізнавальна активність старших дошкільників: сутність, структура, вікові особливості. *Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка*. Глухів : ГНПУ ім. О. Довженка, 2024. Вип. 1 (54). С. 214–222.
3. Токаренко Н. М. Проектна діяльність з дітьми старшого дошкільного віку. *Формування життєвої компетентності у дошкільника* : навчально-методичний збірник / упорядн. Т. Л. Коршунова. Полтава: ПОІППО, 2013. С. 10–28.

Ольга Главацька,

кандидат педагогічних наук, доцент,

доцент кафедри освітології і педагогіки,

Західноукраїнський національний університет

Анастасія Гурська,

здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти,

Західноукраїнський національний університет

КАЗКОТЕРАПІЯ У РОБОТІ З ДІТЬМИ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ

Казкотерапія – це терапія особливо захоплюючою казковою атмосферою. Без яскравих народних чи літературних казок неможливо уявити дитячого життя. Казкові проблеми та способи їх вирішення сприяють вихованню у них певних рис характеру, підготовці до сприймання навколишнього світу, розвитку їх мислення, мовлення і творчих здібностей. Зміст казок часто спонукає маленьких слухачів і читачів до активної діяльності: відтворити, намалювати, вирізати, наклеїти тощо.

Огляд наукових праць засвідчує, що казкотерапія як дієвий метод розвитку особистості дитини представлений низкою досліджень. Важливим питаннями казкотерапії займалися такі українські вчені: А. Богуш, Ю. Бойчук, О. Бурчик, М. Замелюк, О. Казачінер, Г. Локарева, Л. Мамчур, В. Федорченко, О. Філь та ін.

Видатний український педагог В. Сухомлинський вважав, що казкою можна лікувати дітей. Відтак актуальність означеної проблеми, її значущість як інструменту роботи з дітьми, особливо в умовах війни, є незаперечною і слугує метою нашого наукового пошуку.

Українська народна самотність має свої глибокі коріння. Терапевтичні властивості казки відомі дуже давно. Як науковий напрям казкотерапія стала останнім часом предметом наукових досліджень і зацікавленості різними вченими. Зокрема, формування казкотерапії як окремого методу є заслугою дитячого психолога та психоаналітика Б. Беттельгейма. Доріс Бретт уперше